

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Concertationis, Hvivs Secvli Sapientivm Ac Theologorum, super erroribus moderni temporis

Bundere, Jan van den

Venetijs, 1548

De inuocatio[n]e sa[n]ctoru[m], ti. 23

urn:nbn:de:hbz:466:1-36077

DE INVOCAT. SANCT.

ecclesia, ut & missarum solennijs et alijs precibus domino spiritus quiescentium tunc cōmendentur, dicente beato Augustino. Non sunt prætèrmittendæ supplicationes pro spiritibus mortuorum: quas faciēdas pro omnibus in christiana & catholica societate laudamus. Et in concilio carthaginiensi. 3. cap. 29. & recitatur de consecra. dis. 1. ca. sacramentis sic dicitur. Sacramenta altaris non nisi à ieiunis hoīb. celebrētur. Nam si aliquorum pomeridiano tpe defunctorum, siue episcoporum, siue cæterorum cōmendatio faciēda est, solis orationibus fiat: si illi qui faciunt, iam pransi inuentur. uide suprā titu. 18. de purgatorio.

Liquet ex his missam sacrificium esse laudis, & gratiarum actionis, reconciliationis & expiationis peccatorum, tam uiuorum, quàm mortuorum.

DE INVOCATIONE SANCTORUM TITVLVS XXIII. ARTICVLVS I.

RHET.

DOcemus articulo nostro uicesimoprimo, quòd memoria sanctorū præponi potest: ut imitemur fidem eorum & bona opera. Sed scriptura non docet inuocare sanctos. Et petere ab eis auxilium, habet aliquid periculi. Deus enim unum nobis pręposuit mediatorem & propitiatorem, pontificem & intercessorem: Hic inuocandus est, & promisit Deus se exauditurum esse preces nostras per eum. Si itaque inuocamus sanctos pro auxilio, blasphemamus Christū, qui solum habemus propitiatorem & mediatorem. De cuius solius plenitudine omnes accepimus

Memoriam

Memoriam sanctorum, eorumq; uenerationem nõ sper-
 nis: eorum uerò cultum, ad tria utilem prædicat uester Me-
 lanchthon. Primò ut sit gratiarũ actio. Debemus enim Deo
 gratias agere, quòd ostēderit nobis exempla misericordiæ,
 quòd significauerit se uelle saluare homines, quodq; dederit
 doctores, & alia dona ecclesiæ. Secundò, sanctorum cultus
 est confirmatio fidei nostræ. Cùm enim uidemus Petro con-
 donari negationem, erigimur & nos, ut credamus quòd ue-
 re gratia exuberet peccatũ: sicq; à malo resipiscamus. Ter-
 tiò, honos sanctorum est imitatio, primum fidei, deinde cæ-
 terarum uirtutũ: quas imitari quisq; pro sua uocatione de-
 bet. Hæc Melanchthonis dicta non negamus, nec reproba-
 mus. Fatemur quoq; quòd Christus est solus propitiatio pro
 peccatis nostris: qui abundantissimè pro totius mundi pec-
 catis satisfecit, offerens Deo patri maius pretium in recon-
 ciliationem, quàm totius generis humani offensa demerue-
 rat, quòdq; Deus præposuerat eum propitiatorem, & me-
 diatorem pro nobis. Verũtamen sanctorum inuocationem
 & intercessionem dicimus non detrahare officio aduoca-
 tionis christi.

Articulus 2.

Hæc duo non uidentur sibi consonare. Christi R H E T.
 solus est propitiator, solus mediator: & me-
 diatores seu aduocati sunt sancti.

Quando Ioannes ait. Hæc scribo uobis, non peccetis: THE O.
 sed & si quis peccauerit, aduocatũ habemus apud patrem 1. Ioan. 2.
 Iesum christum iustum: & ipse est propitiatio pro peccatis
 nostris. Nõ pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius
 mundi. Et quando Paulus dixit. Per ipsum habemus acces- Ephes. 2.
 sum ambo (scilicet qui fuimus longè & qui propè) in uno
 spiritu ad patrem. Neuter addidit hæc notam (solum) ut sit

DE INVOCAT. SANCTO.

Christus solus aduocatus: aut per eum solum, accessum habeamus ad patrem. Donetur tamen, ut id sensus exposuerit. Hæc duo simul uerificantur. Christus solus est mediator, atq; per eum solum accessum habemus ad patrem. Mediatōres sunt & sancti: ac per eos Deum adimus. Nam hæc functiones utrisq; non conueniunt in eodem gradu. At ne præter scripturã uideamur loqui, multa talia in ea reperimus.

1. Cor. 3. Dicit nanq; Apost. Fundamentum aliud nemo pōt ponere, præter id qd' positum est, qd' est Christus Iesus. Et rursus aliud posuit Ephe. fundamentum, dum inquit, Vos estis ues sanctorum, & domestici Dei: super ædificati super fundamentum Apostolorũ et prophetarum, ipso summo angulari lapide christo Iesu. De quo fundamento ait Ioan. Vidi ciuitatem nouam Hierusalem: Et murus ciuitatis habes fundamenta duodecim: & in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum, & agni. Vides quomodo Christus solus, dictus est unicum fundamentum: nihilominus Apostoli & prophete fundamenta censentur & ipsi. Discrimen rō est utriusq;. Nam fundamentum primarium est solus christus: quia de suis mysterijs est fides. Fundamentum autem secundarium dicti sunt prophete et Aposto, quia eam de christo fidem prophete prædixerunt: Apostoli autem fidẽ de christo promissam, impletã prædicauerunt. Prophete christum uenturũ prænucciauerunt: Apostoli uerò christum iam uenisse nunciauerunt. Sic fuerunt Apostoli fundamenta, in christo angulari lapide: qui uetus & nouum testamētum in unum adunauit. Huiuscemodi multa reperiuntur in sacro eloquio.
1. Timo. 2 Dicit nanq; Paulus ad Timot. Vnus est Deus. Et ad Galat. Galat. 3. Deus unus est. Et rursus dicit Saluator. Patrem nolite uocare uobis super terram: unus est pater uester, qui in caelis est.

Et iterū. Nec uocemini magistri: quia magister uester unus Ibidem.
 est. Et rursus. Vnus est legislator, & iudex. Et pater omne Iacob.
 iudicium dedit filio. Obsecro an pugnare putabis hæc, cum Ioan. 5.
 alijs scripturæ locis, quæ uidentur ex diametro cōtraire: ue-
 luti quando incōmunicabile deitatis nomen ad homines trās-
 fertur: ut in illo. Ego dixi dij estis: quando apostolis promit Psalmus
 titur quòd sedebunt super sedes duodecim, iudicantes duode- Matth. 19
 cim tribus Israel: quando dominus ait. Honora patrem tuū: Marc. 7
 quando ecclesiæ decorem Paulus explicans dicit: Deus po- 1. cor. 12.
 suit in ecclesia primò Apostolos, secundò Prophetas, tertio
 doctores, an ut sint, & nō nominentur? Vides itaq; quò scri-
 ptura dicit unum Deum, & plures admittit: unū asserit iudi-
 cem, & duodecim Apostolos iudices facit: deum solum pa-
 trem uocari iubet, & patres honorandos dicit: unum ma-
 gistrum uocari præcipit, & alios magistrōs uocari uetat:
 & tamen in ecclesia plures esse commemorat. Nihil itaque
 officit unum esse supremum mediatorem, & aduocatum,
 atque in suo genere solum & unicum, aliōsque secundarios
 esse mediatores seu aduocatos: præsertim cum dominus ip-
 se quaesierit uirum, qui interponeret sepem. (glos. inter Ezech. 22.
 cessionem.) & staret oppositus contra eum, ne dissiparet
 eam: quod munus est mediatoris. Articulus. 3.

Christus solus est sacerdos secundū ordinem RHET.
 Melchisedech: cuius munus est, orare pro popu-
 lo. Nunc autem & sancti in Christi locum subro-
 gantur: non sine eius contumelia.

Esto, unicus ille in suo gradu sit interpellator christus: THEO.
 tantæ uirtutis, ut non modò donum gratiæ nobis impetret,
 uerum & largiatur. Nihil tamen obest, quo minus possint
 esse sub Christo, & alij interpellatores: qui & grandia no-

DE INVOCAT. SANCTO.

- Hebr. 5. *bis suis precibus obtineat apud Deum beneficia. Dicit enim*
Apostolus. *Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro*
hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum: ut offerat
dona, & sacrificia, pro peccatis. Quoties enim Moses &
Aaron dominum suis precibus placauerint, quæ uel Israelitico
populo impetrauerint, non ignorat qui sacras literas legit.
Actu. 12. *Nonne & fidelium preces Petrum de carcere eripuerunt.*
1. Timo. 2. *Sed & Paulus in suis epistolis pro se orationes exposu-*
it: iussit & preces fieri pro regibus, et his qui sunt in sub-
iugitate constituti, &c. Sed & ipse dominus mediator hominum fa-
Iob. 42. *mere iussit, dum ait ad amicos Iob. Sumite septem taurorum*
septem arietes, et ite ad seruum meum Iob, et offerite pro uobis
holocaustum: Iob autem seruus meus orabit pro uobis: faciem
eius suscipiam, ut non uobis imputetur stultitia. Si (qui tam
insipienter contra Deum locutus fuerat, ut redargutus a do-
mino diceret, idcirco me reprehendo, & ago poenitentiam
in fauilla & cinere,) ualuit impetrare suis amicis commissa-
rum ueniam: quidni poterunt impetrare sancti, iam in tuto
extra procellas constituti, & ab omni reatu liberi? Ait namque
Argu. lib. 2. questionum super Exodum exponens ritum tab-
ernaculi. q. 108. Martyrum orationibus propitiatur Deus
peccatis populi sui, Nec (ut autumas) sancti subrogantur in
locum christi, sed simile munus mediatoris cum christo sor-
tiuntur, non autem par, aut æquale. Arti. 4.
R H E T. *Sancti dum hic uiuunt, ut pro nobis interpellent*
admittimus, nec derogare aduocationi Christi, quod
uero iam in domino dormierunt, quod pro nobis
intercedant, scriptura non docet.
T H E O. *Imitatis errorem Vigilantij, qui ait. Dum uiuimus, me-*
tuò pro nobis orare possumus, postquam autem mortui fue-

rimus nullius sit pro alio exaudienda oratio, præsertim cū martyres ultionem sui sanguinis obsecrātes, impetrare non quiuerunt. Cui errori consentientes Vualden. dicunt suffragia sanctorum in coelis cum Christo regnātium, frustra interpellari: quæ iuuare non possunt. Contra Vigilantiū scribit Hieron. epi. 10. hoc modo. Si Apostoli & martyres adhuc in corpore cōstituti, possunt orare pro cæteris, quā pro se adhuc debent esse solliciti: quanto magis post coronas, uictorias, & triumphos? Vnus homo Moses sexcentis milibus armatorum impetrat à Deo ueniā. Et Stephanus imitator domini sui, & primus martyr in Christo, pro persecutoribus ueniā deprecatur. Et postquam cū christo esse coeperint, minus ualebunt? q. d. minimè. Sanctos uita sanctos, pro nobis intercedere docet Aug. tract. 84. super Ioānem, qui sic ait. Ad mensam domini non sic sanctos martyres commemoramus, quemadmodum alios qui in pace requiescunt, ut pro eis oremus: sed magis ut ipsi pro nobis orent. Rursus idem in sermo. 44. ad fratres in eremo, circa mediū, sic ait. Ora pro defunctis: ut dum fuerint in æterna uita, pro te orare non negligent. Chryso. quoque in sermo. sanctorum martyrum Maximi, & Iuuentij, sic infert. Idcirco eos inuisamus, & tumulos adornemus, magnaq; fide reliquias eorum cōtingamus: ut inde benedictionem aliquam assequamur. Etenim sicut milites uulnera quæ in prælijs sibi inflicta regi monstrantes, fidenter loquuntur: ita & illi manibus obsecta capita gestantes, & in medium afferentes, quæcūq; uoluerint apud regem cœlorum impetrare possunt. Dicit quoque Cornelius papa & martyr in suo decreto. Leuauimus corpora apostolorum Petri & Pauli de cathecumbis, orantes Deum & dominum nostrū Iesum christū

DE INVOCAT. SANCTO.

stum: ut intercedentibus sanctis suis Apostolis maculas ue-
strorū purget peccatorū. Gregorius quoq; ad regem Vigi-
gothorum sic scribit. Misi ad te ferrū de cathenis sancti Pe-
tri: partē ligni dominicæ crucis: & aliquid de crinibus be-
ati Ioānis Baptiste: ut per intercessionem præcursoris domi-
ni, solatium habeatis: uide infra arti. 9.   Arti. 5.

RHET.
THEO.

Priscos patres Deū interpellasse, nō sctōs lego,
Augustinus diuum Hierony. uita functū sic interpellat,
ut est uidere in eius epistola ad Cyrillum episcopum Hiero-
solymitanum de magnificentijs Hieronymi. Quæso tu iustitiam
uuli quanquam uilissimi quem dilexisti in mundo nimirum
ritatis affectione recorderis: ut tuis interuentionibus à pe-
ccatis emender: tua gubernatione recto calle, inoffenso pe-
pcedā, defensionibus tuis asfiduis, ab inimicis mihi cōtinuē
insidiantibus protegar, tuoq; sancto ductu salutis attingam
portum. Ipse quoq; Hiero. diuam Paulam postquam migra-
uerat in Bethleē supplex orauit: ut patet in eius epitaphio
his uerbis: Vale ò Paula, & cultoris tui ultimam senectute
orationibus iuuua. Idem fecit & beatus pater Ambro. deferi-
bens præclaræ uirginis Agnetis martyrium, & uirtutes:
nec non, & beatorum martyrum Geruasii et Prothasii, Vē-
talis quoq; & Agricolæ prodigia extollens. Magnus quoa-
que ille Gregorius plurimos sanctos interpellauit: quædam
modum in eius dialog. est conspiciere. Theodosius. 2. Impe-
rator, ut habet histo. tripar. lib. 10. cap. 26. ad loculum Ioan-
nis Chrysost. supplicauit pro Arcadio & Eudoxia, ut igno-
ranter delinquentibus ueniam cōdonaret. Concilium etiam
Basilien. sessione. 40. dicit sanctos interpellandos. Cypria-
nus quoq; epi. 1. ad Cornelium in fine sic habet. Siquis hinc
nostrum prior diuinæ dignationis celeritate pcesserit: peti-

seueret apud Deum nostra dilectio: pro fratribus & sororibus nostris, apud misericordiam patris non cesset oratio. Neque sic interpellandos sanctos dicimus, ut ipsi ocio torpeamus. Ait enim Chrysost. super Matt. hom. 5. Deus salutem nostram non tam alijs rogantibus pro nobis uult donare, quam nobis: ut hoc ipso, quo irā in nos eius placare cupimus, ad studia meliora migremus. hęc dicimus, non ut pro peccatoribus supplicādum esse sanctis negemus: sed ne nosmetipsos in ociū ac desidiā resoluamus: & dormiētes ipsi, alijs tantūmodō nostra curanda mandemus. **Arti. 6.**

Licer parrum aliqui asserāt sanctos pro nobis orare cum ē uita migrauerint, eosq; interpellauerint: hoc nullo scripturæ testimonio fulciunt. **R H E T.**

Non est existimandum tantos patres sanctitate & sciētia clarissimos agere uel asserere quod scripturæ non foret consentaneum. Vel ipsum Bedam scripturam citantē libeat audire. Ait nāque super illo Ioan. Venit hora cum non in prouerbij loquar uobis: sed palām de patre annūciabo uobis: In illo die in nomine meo petetis. Ibi ueraciter in nomine Iesu petunt electi, dum pro nostra fragilitate intercedūt: quatenus saluationis sortem pertingamus: à qua adhuc inter insidias hostium peregrinamur in terris. Quam sanctorum petitionem aptissimē in die futuram promisit: Illo, inquit, die, in nomine meo petetis. In die etenim petunt: quia nō inter tenebras pressurarum (ut nos in presenti) sed in luce sempiternæ pacis, & gloria beatorum spirituum, pro nobis intercessio funditur. Quodque de intercessione beatorū intelligitur, uel ex illo accipe quod dicit. In illo die palām de patre meo annūciabo uobis. Quod quidem non sit in presenti: quia uidemus nunc per speculum in ænigma

T H E O.**Ioan. 16.****1. COR. 13.**

DE INVOCAT. SANCTO.

- te: tunc autem facie ad faciē. Si cui hic locus nō sufficit, ad
genef. 48. dam tam ueteris quā noui testamenti testimonia. Iacob
 nanque moriturus benedixit filijs Ioseph: dicens. Inuocetur
 nomen meum, nomina quoque patrū meorum super me.
Exo. 32. Moyses quoque orauit ad dominum, dicens. Quiescat ira
 tua, & esto placabilis super nequitia populi tui: recordare
 Abrahamā, Isaac, & Israel seruorum tuorum (Glos. ordi. quod
 bona sanctorum patrum sepe subueniunt filijs suis.) Vides
 quomodo Iacob nomen suum, patrūque suorum petit in-
 uocari: proculdubio ut intercedāt. Moses quoq; per merita
 patrū interpellat, qui deo uiuētes, pro filijs orēt. Scribitur
4. Reg. 19 etiā in li. 4. Reg. Protegā ciuitatē hanc propter me, et pro-
 pter Dauid seruum meum. Cuius merita supplicanti etiam
 post mortem. Si de his authoritatibus cauillum struere
Ezec. 14 quæris: audi domini per Ezechielem clarius testimonium.
 Si steterint (inquit dominus) hi uiri Noe, Daniel, & Iob,
 ipsi animas suas liberabunt: animas uerò filiorum aut filia-
Ezec. 15 rum non liberabūt. Et iterū. Si steterint Moyses et Samuel
 corā me, non est anima mea ad populum istum. Quid nam-
 que est istud stare, nisi per supplicem orationē intercedere?
Baruch. 3. Baruch quoque ait. Domine deus audi nunc orationē mor-
 tuorum Israel. Angelum etiā orasse pro Hierusalem scribit
Zacha. 1. Zacharias. Et pari rōne qua angelus, etiam aīa beata orare
 potest. Quiq; orare ualet pro uniuersali ecclesia, potest
 etiam supplicare pro particulari negotio. Nec graueris autē
2. Mac. 15. dire et illud Oniæ testimonium. Apparuit Onias Iudæ Ma-
 chabeo, dicens: Hic est fratrum amator & populi Israel.
 Hic est qui multum orat pro populo, & uniuersa sancta ci-
 uitate, Hieremias propheta Dei. Qui huius libri testimo-
 niū refutat, Iudæum non Christianum se protestatur: cum

ecclesia illum librum recipiat: ut docet Aug. 18. de ciuita.
 cap. 30. Et lib. 2. contra epistolā Gaudentij. Et diffusius dis-
 seruimus tit. 18. arti. 11. Si inter hęc testimonia adhuc flu-
 tuat animus: uel ipsius Christi crede assertiōi. Nolite (in- Ioan. 5.
 quit) putare quia ego accusaturus sum uos apud patrē: Est
 qui accusat uos Moses, in quo uos speratis. Quid enim de
 Mose sperare poterant Iudæi, nisi intercessionem? Neque
 spem illam reprehendit Christus: sed tali spe eos indignos
 asserit. Præterea si Moses uita fūctus accusare potuit, qua-
 re nō ualuit & intercedere? An beatitudine iā perfruētes,
 & charitate perfectos, putas seuiore effectos, ut possint
 accusare: et nō benigniores, ut ualeāt intercedere pro alijs?
 Diuiti quoque Epuloni, in inferno sepulto, si licuit, pro re-
 frigerio aquæ guttam postulare, per Lazarum porrigēdā:
 uel ut ipse Lazarus ad fratres informādos mitteretur: qua-
 re non poterunt uiui, beatorum ex postulare suffragiū &
 orationem? Dicit namq; Ioannes: Ascēdit fumus incensorū, Apoc. 8.
 de orationibus sc̄torū, de manu angeli, corā Deo. Art. 7.
 Dicit dominus. Gloriam meam alteri non dabo. R H E T.
 Et Paulus. Soli Deo honor et gloria. Gloria autē Esa. 42.
 & honor Christi, ē esse meditorē: ergo solus est. 1. Timo. 1.
 Scriptura semetipsam explanat: gloriā suā, hoc est sibi
 debitā alteri non dabit dñs. Gloria & honor Deo debitus,
 ad aliū trāsferri non debet. Non tñ ex his sequitur, quin ali-
 qui digni sint gloria & honore: sed non Deo debitis: quem
 admodū de Christo dicitur. Erat lux uera, quæ illuminat Ioan. 1.
 omnem hominem uenientem in hunc mundum. Et tamen
 ipse de discipulis ait: Vos estis lux mundi. Et alibi. Sic lu- Matth. 5.
 ceat lux uestra corā hominibus, ut uideant opera uestra bo-
 Ibidem.
 na. Est ergo lux Christus: sunt & discipuli, sed stella dif-

DE INVOCAT. SANCTO.

fert à stella in claritate: & aliud lumē solis, aliud Lunæ, aliud Stellarum est lumen. Ita gloriam, honorem, aduocationem, aut munus propitiationis conueniens Christo, in eo gradu ad alium trāsferre, aut alteri communicare nefas est: aliqua tamen gloria sanctis par est, & honor. *Dis. et enim sapiētia ipsa, danti mihi sapientiam, dabo gloriam. Et de homine dicit Regius propheta. Gloria et honore coronasti eum.* Articulus. 8.

Eccles. 51.

Psal. 8.

RHET.

Non præter equitatē reprehendit Erasmus non ster hunc uel illū diuum inuocātes, fontē ueritatis bonitatis Christum, quem proposuit nobis Deus aduocatū & patronū, deserētes. Sūt enim (ut ait in Enchiridio) qui certos diuos colūt, quibus cæremonijs: Alius Christophorum singulis salutat diebus: sed non nisi uisa imagine. Nēpe quod hic sibi persuaserit, sese eo die à mala morte tutū fore. Alius Rochū quendā adorat: Sed cur? quod illū credat pestem à corpore depellere. Alius Barbaræ: alius Ceorgio quasdam preculas admurat, ne in manus hostium incidat. Hic ieiunat Apolloniæ, ne doleant dentes. ille uisit Iob simul lachrum, ut scabie careat. Hiereoni, aut Alexio cereolos accēdit, ut res quæ periit recipiatur. in summa, ad hunc modū, quot res sunt quas uel timēt, uel cupiunt homines, totidem illis diuos præficiunt. Christus uerò illis in mentem non uenit.

THEO.

Siquid in his citra religionē à quibusdam agitur, in melius erat reformandum. Siquid autem horū piè ab alijs factum non erat ab eo deterrendum quod piè geritur. Vide itaque ne pro sua, ac sanctorum iniuria tibi respondeat dominus.

dicens. An non licet mihi, quod uolo facere? an oculus tuus Matth. 20
 nequam est, quia ego bonus sum? Diuidit profectò dominus 1. cor. 12.
 singulis prout uult. Quòd uerò sancti nobis opitulentur fa-
 cultatibus & gratijs à domino sibi impensis, atque distri-
 butis: tum patrum exemplis, tum eorum rationibus & sen-
 tentijs comprobabimus. Nam heroica uirtute omnes ful-
 serunt, gratiaq; ualent apud omnipotentē Deum, quem præ-
 ceteris ex toto corde dilexerunt: pro cuius amore tot incò-
 moda perpesi sunt, tãta præclara opera patrauerūt. Quo-
 circa & nobis opitulari possunt obq; charitatem qua inflā-
 mati sunt, nobis bene uolunt. Si negaueris eos interpellan-
 dos ad opem ferendã, Ratio tua sit oportet aut quia id præ-
 stare non ualent, aut quia ad Deum omnipotentē sit solūm
 recurrendū. Non negabis eos ualuisse dum in corpore mor-
 tali adhuc uiuerēt, dum adhuc peccare possent, quinimmo
 & peccarent, dumq; incerti adhuc de propria salute essent
 nondum Christo coniuncti per confirmãtem gratiam, suis
 orationibus nobis auxiliari, aut facultatibus eis à domino
 distributis nobis uaria beneficia conferre. Dederat nanque Luce. 9.
 eis Christus potestatem ut demonia eijcerent: & ut lan-
 guores curarēt. Etenim de beato Petro Apostolo legimus, Actuum. 6
 quòd ponebant in lectulis & i grabatis per plateas uarios
 languidos: ut saltem eo ueniente, umbra eius obumbraret
 eos, & sanarentur. Si uiuentes hæc ualuerunt: quid cõmi-
 serunt (obsecro) quid perdiderunt posteaquã iam effecti
 sunt ciues sanctorū et domestici Dei oīpotentis, angelorūq;
 consortes, ut ea facultas sit eis adempta? quam omnis ratio
 & fides suadet non ademptã, sed adauctã. Audi & diuum
 Hiero hoc ipsum in epistola .10. contra Vigilantium asserē-
 tem, Si (inquit) Apostoli & martyres adhuc in corpore

RHEI.

THEO.

108. 9.

108. 9.

DE INVOCAT. SANCTO.

constituti, possunt orare pro cæteris, quando pro se adiu-
 debent esse solliciti: quãto magis post coronas, uictorias et
 triũphos? Quod uerò deus non solus sit interpellandus,
 probatum est. articu. 3. Nam aduocatio sanctorũ in patria,
 non derogat aduocationi Christi: nec eorum operatio glori-
 riæ Dei: quia ipsi sancti quicquid agunt, ut instrumenta di-
 uinæ bonitatis faciunt iam in cœlo, sicut fecerunt in terra.
 Hanc quoq; eorum intercessionem, aut operationem mira-
 culorum, in terris diximus non præiudicare diuinæ gloriæ:
 ergo nec in cœlis eorum supplicatio, aut uirtus operandi
 diuinæ gloriæ detrimentũ affert. Docet enim hist. ecel. lib. 3.
 cap. 5. quomodo Potamiena uita sancta impetrauerit con-
 uersionem Basilidis spiculatoris. Articulus 9.

RHET. Quomodo alijs opitulari poterũt sancti in pa-
 tria, qui sibi mereri nequeunt, et operum suorum
 plenam receperunt mercedem?

THEO. Aliud est mereri, aliud est per orationem alteri suffragari.
 Meritum iustitiam respicit: impetratio amici, liberalitatis
 innititur, ideoq; conuenire potest alicui oratio aut opitula-
 tio, cui non conuenit meritum. Receperũt quidem sancti in
 æterna beatitudine iam triumphantes laborum suorum (sua
 pereffluentem mercedem. Valent et naufragantibus auxilia-
 liari: nõ quia iam id mereantur, sed quia in acie hic militan-
 tes, hoc aliquando meruerunt. Quemadmodum Augu. ait
 in lib. de cura pro mortuis agen. cap. 1. Quod aliqui ualent
 à pœnis purgatorij, per aliorum preces liberari, nõ quia id
 iam mereantur, sed quia dum uiueret hoc ipsum meruerunt.

Tẽpus quidẽ meredi mortuis est ademptũ, scđm illud Salua-
 toris. Venit nox in qua nemo põt opari. Et illud Ioã. Beati
 Apoc. 14. mortui qui in duo moriuntur. A modo iam dicit spiritus, ut

requiescāt à laboribus suis: opera. n. illorū sequuntur illos.
 Quòd uerò illis asit facultas pro alijs orandi & opitulan-
 di: docet Augu. in lib. meditation. ca. 24. dicens: Felices san-
 cti per uestram charitatem, qui securi estis de uobis, solliciti
 estote de nobis. Per ipsum uos rogo, qui uos elegit, estote iu-
 giter memores nostri. Subuenite nobis miseris, qui adhuc
 in salo huius uitæ agtamur procellis. Date manum, & eri-
 gite iacentes: intercedite & orate constanter & indefinens-
 ter pro nobis miseris peccatoribus, ut per uestras oratio-
 nes, sancto consortio uestro coniungamur: quia aliter salui
 esse nō possumus. Gregorius uerò Nazianzenus sic magnū
 Basilium uita functum interpellat in Monodia. Tu mihi in-
 te speranti hanc gratiam redde: Tu obiter è cælo nos respi-
 ce: & datam mihi renum debilitatem, ac articulorum dolo-
 rem uel iube discedere, uel adiuua & hortare me æquo fer-
 re animo: ut hinc demum discedentem me in æterna taber-
 nacula recipias. Ipse quoque Magnus Basilius in serm. 40.
 martyrum, ita habet. Beneficium hoc fratres, gratiam hanc
 minime deficientem ante sine inuidia ex Deo obtinemus, ut
 paratum sit nobis, & ecclesiæ per hos martyres auxilium.
 Vbi enim sunt isti, quis dubitet Deum esse præsentem: Qui
 aliqua premitur angustia, ad hos confugiat: qui rursus leta-
 tur, hos oret, hic ut à malis liberetur, ille ut duret in rebus
 letis. Hos orans mulier pro filijs, auditur: peregrinanti ui-
 ro reditum incolumem, ægrotanti salutem implorat. Cum
 his ergo martyribus nostras effundamus preces. Huc acce-
 dit quod ait Chryso. in serm. beati Babilæ. Tanta (inquit)
 sanctorum uis est, ut demones cum uiuūt, eorū umbras &
 uestes ferre nequeāt: defunctorum tumulos formident.

His apertissimis patrum testimonijs, liquet sanctorum

DE INVOCAT. SANCTO.

beatissimis inesse animis facultatem precandi omnipotentem pro mortalium comodis. impetrandi, pariter & conferendi: illosque fidenter interpellandos: & ut id præstent, magna sunt nobis ueneratione colendi. Quem plura oblectat audire, legat August. de ciuitate dei, lib. 22. cap. 8. 9. 10. Videtur etiam quæ supra arti. 4. & 5. dicta sunt. Articulus.

RHET. Non est bona sequela. Deus operatur miracula apud sanctorum sepulchra: ergo sunt inuocandi. Sed bene sequitur. Ergo deus unice diligit sanctos suos, & benignum se exhibet eis.

THEO. Si sancti non sunt inuocandi, in qua sententia tu es: ergo speram ab hominibus inuocantur. Sanè insuper consequens est, Deum optimum suorum miraculorum uirtutibus, pios homines errore sacrilego detinere irretitos, dum ad sanctorum inuocationem miracula facit: Quod reuera cogitare nefas est. Qui uero sanctorum miracula non credit, non multum distat ab errore Vuicleui, & ab his qui christi miracula Beelzebub tribuerunt. Præterea uniuersalis ecclesie consuetudo non est aspernanda, sed amplexanda, ut habet August. in lib. de cura pro mortuo. agen. cap. 1. Sed illa inuocat sanctos in letanijs & collectis: Ergo inuocandi sunt. Articulus.

RHET. Quot res sunt quas timemus, uel optamus, totidem illis diuos præficitis. Variisque diuersis locis interpellantur, ad optata munera impetranda.

THEO. Obsecro quoniam modo potuerunt mortales diuersos præficere diuos rebus quas optant aut timent, cum illis datum non sit agnoscere illos his uirtutibus fuisse præditos: sed reuelatione diuina, aut scripturarum testimonio seu experientia (quæ est rerum magistra) id elucescit. Quamobrem homines rebus illis diuos non præficiunt: sed dominus, cuius

est folius potestatem hanc conferre, attestante eius Aposto-
 lo, qui ait. Diuisiones gratiarum sunt, idem autem spiritus: 1. Cor. 12.
 diuisiones ministracionum sunt, idem dominus: Et diuisio-
 nes operationum sunt, idem uerò Deus, qui operatur oia in
 omnibus. Et paulò post. Vnicuiq; datur manifestatio spiri-
 tus, ad utilitatem. Alij quidem per spiritum datur sermo sa-
 pientie, alij sermo sciētiae, alij gratia sanitarum, alij opera-
 tio uirtutum, &c. Hæc omnia operatur unus atq; idem spi-
 ritus, diuidens singulis prout uult. Cùm igitur negari non
 possit dominum distribuisse dona sua: inter quæ recensetur
 ab Apostolo gratia sanitarum, & uirtutes faciendi, nec oia
 uni, aut quibusdam distribuisse, sed quibus & quæ uoluit,
 nec simul eisdem omnia præstitisse: constat non esse absonū
 uidere diuersos implorari sanctos, ad diuersa munera impe-
 tranda. Sed et uanū aut indecens dici neq; siq; potius unū
 sanctorū, quàm alium inuocet: utpote erga quē affectu ma-
 gis pio sit deditus: quocirca & maiorem fiduciam in eo ha-
 beat. Quæ fiducia multum præstat ad obtinendum id quod
 optatur. Dicit enim Matthæ. quòd in patria sua Iesus nō se
 Matth. 12.
 cit uirtutes multas, propter incredulitatem illorum.

Quòd etiam non unus sanctus tantū, omnibus in locis
 eidem morbo medeatur, pluresq; idem perficiat uirtutes,
 quod alij in alijs regionibus eadem operentur, hoc ex im-
 mensa domini contingit benignitate, qui nationum ac gen-
 tium commodis se inclinat. Malè enim ageretur cum genere
 humano, si unus solū medium in uniuerso mundo cōstitu-
 tus esset, quem multis in locis contingeret esse ignotum.
 Nunc uerò multi in diuersis regionibus, ppter uaria patro-
 cinia clariores redduntur sancti: qui fortè obscuri delitescer-
 rent, licet uirtute multa & meritis pollerent. Curæ siquis

DE INVOCAT. SANCT.

dem fuit benignissimo domino, quosdam ex amicis suis, non
 Solum in coelestibus regnis, gloria claros esse: uerum etiam
 & in terris apud mortales uoluit elucescere. Quod et
 Augustinus ad Clerum scribens testatur, dicens. Verum etiam
 ad ista quae hominibus uisibiliter nota sunt, quis potest dei
 iudicium de his perscrutari, quare in alijs locis miracula
 fiant, in alijs non fiant? Multis enim notissima est sanctus
 loci ubi beati Felicis Nolen. episcopi corpus conditum est.
 Quò uolui ut pergerent quidam nostri, ut inde facilius fides
 liusque scribi posset, quicquid in eorum aliquo diuinitus fue-
 rit pro palatum. Nam & nouimus Mediolani, apud me-
 morias sanctorum, ubi mirabiliter & terribiliter demones
 confitentur, furem quendam qui ad eum locum uenerat,
 falsum iurando deciperet, compulsus fuisse fateri sursum
 & quod abstulit reddere: Non tamen hoc fit apud omnes
 sanctos: sed diuidit deus propria unicuique, prout uult.

Non est itaque sanctorum interpellatio carpenda: sed
 rum fides erigenda est, non autem deterrenda. Si qui sunt
 contra religionem abusus, reformandi ueniunt & corrigendi.
 Dicit enim Coelestinus Papa, et recensetur, distinguendus
 docendus. Docendus est populus, non sequendus. Nos quo-
 que si nesciunt, eos quid liceat, quidue non liceat commone-
 re, non his consensum dare debemus. Cumque diuina iustitia
 patrociniū dare nequeat criminibus, in perniciosum finem
 non sunt interpellandi sancti. Non uiset quis diuum Iob, ut
 scabie careat effrenius suis concupiscentijs satisfactorius
 sed ut habeat mentem sanam, in corpore sano. Non cere-
 lum accendat quispiam alicui diuorum, ut prosperetur, ut
 ne deprehendatur in furto, aut rem deperditam recuperet
 eam profusus. Nec laudo eos qui limina Apostolorum

uel diui Iacobi, inter pocula spondent se adituros: uel ut terras contemplantur, uel ut reuertentes quadruplam pecuniã recipiant. Non enim Hierosolymis fuisse, sed Hierosolymis bene uixisse laudabile est: ait Hier. ad Paulinũ. episto. 38. 3. partis. Ad stipulatur his nostris illud Michaelum circa Cõstantinopolim, de quo in histor. tripar. lib. 2. cap. 19. Et auctoritas Chryso. posita infrà tit. 25. arti. 2. in fi. Arti. 12.

Proferam aliquot argumenta, concludentia R H E T.
Christum interpellandum: superuacaneumq; esse diuos inuocare.

Beneficia præstare, seruatum est omnipotenti Deo, q; operatur omnia, in omnibus: & ideo solus est inuocandus.

Præterea, dominus Deus longè magis propitius est eum p̄cantibus quàm cæteri sancti: utpote qui multò benignior magis beneficus, ut liberalior est: ergo ipse potius interpellandus.

Et rursus, nos multò plus diligit, maiori que charitate complectitur quàm sancti, qui nec proprio filio pepercit, sed pro nobis tradidit illũ in ignominiosam crucis mortem: quapropter ad eũ fiducialius est accedendum.

Et iterũ, ideo nobis constitutus est aduocatus Christus, non quispiam diuorum: Cui & data est omnis potestas in cœlo & i terra, qui & nouit cõpati infirmitatibus nostris: non igitur fit sine eius iniuria, si alius quærat intercessor.

Fortè putatis eum egere auxiliatoribus in præstando officio: uel de uoluntate eius ambigitis. utrũ id p̄stare uelit. Neutrũ sanè existimari dici ue p̄t:

DE INVOCAT. SANCT.

6 quocirca delirū est, alios cōuenire intercessores.
 Demum, ex scripturis tum ueteris, tum noui
 testamenti, nullum sanctorum patrum inuenies
 sanctis, aut angelis supplicasse. Quorū exemplis
 colligitur, nec licere nobis, nec debere id facere.

THEO.

Bona argumēta, & solutiones faciles. Dicis in primo
 hoc seruatum omnipotenti Deo, ut solus beneficia cōferat.
 Quære scripturæ locum, & non inuenies. Deus enim
 lius egēs adminiculo, suauiterq; disponēs omnia, qui dicit,
 & facta sunt: ita res quas condidit administrat, ut eas
 tus proprios agere sinat: ut ignē calefacere, & urere, aquā
 humectare, & frigefacere: solem illuminare: seminum
 plantarum, tum animalium gignere. Operatur Deus omnia
 in omnibus: rarò tamen sine causis secundis mediatis.
 Ideoq; perspicuum est, quòd non sibi reseruauit, ut omnia
 beneficia per se ipse præstet. Constat enim dominum, plu-
 rima per ministros agere angelos. Etenim permulta cum
 Abrahamā, Isaac, Iacob, Loth, cæterisq; patribus egit Deus.
 Per angelum populum de Aegyptiaca seruitute liberauit.
 Per angelos Sodomā, castra Assyriorum, regem Aegypti
 Pharaonē prostrauit. Germinare etiā Deus facit terram
 per hominū culturā, ad sidereas influentias: ut experimur
 in uineis, ac frumētis. Si hæc et alia per causas secundas ope-
 ratur Deus, quid mirū, si in exaudiendis mortalium uotis,
 idem ipse statuerit, intercedente sanctorum opera, & pro-
 bus, ipsis dona concedere: sanctisq; tradere facultatem, ut
 suis ministris impartendi beneficia? Præsertim cum id nihil
 illius infinitæ maiestati detrahat: sed ad eius accedat glori-
 manifestandam. Multa enim decentius, & cum maiori
 core, à regibus, & principibus per ministros sunt, quàm

illa ipsimet peragerent: quinimo prorsus esset indecentia, si rex ipse promulgandi edicti sui præconem ageret: si equos sibi sterneret, si mensam aptaret, &c. Præterea supplicatio illa, quæ omnipotenti Deo fit, intercedentibus amicorū eius precibus, gratior est: tum quia illos plurimum diligit: et ab illis honorari gaudet, pariter, et ipsos uenerari, ubi iam nō unus, sed & plures sunt precatore. s. diuus ipse, ac eum interpellans: tumq; laudat subiectionē ipsam, & humilitatem quā precatio illa præ se fert, & quæ in orādo exigitur. Indicat enim illa sanctorū interpellatio, ipsos mortales se indignos existimare adire dominum: uel quicquā ab illo intrare. Quemadmodū enim, sicui ad regem pateret aditus, attamen se indignum censens, eos precaretur, quos apud ipsum auctoritate, & gratia ualere cognosceret, ut illum ad regis conspectum introducerent: uel potius regis magnitudinem ueritus, suam cognoscens imbecillitatem, ipsos roga-
ret, ut preces suas regi ipsi deferrent, simulq; precarentur: gratius foret regi eum talem seruasse modestiam, quā si ausu quodā temerario illū ipsemet cōuenisset. Licet nihilominus postulata ipse concessurus erat: ita omnipotenti Deo gratiores sunt preces, quæ per sanctos interpellatos domino offeruntur. Ait namq; angelus Thobie. Quando orabas cum Thob. 12.
lachrymis, & sepeliebas mortuos, ego obtuli orationē tuā domino. Quid ergo oberit, si eas sancti Deo offerāt, simul et ipsi precētur? Dicitur quoq; in Apocalypsi: Et alius an- Apoca. 8.
gelus uenit, & stetit ante altare habēs thuribulum aureum: & data sunt ei incensa multa, ut daret de orationibus sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum: et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum, de manu angeli corā Deo. Quid est enim illarū ora-

DE INVOCAT. SANCT.

tionum coram Deo presentatio (cuius oculis omnia manifesta sunt) nisi ipsorum angelorum cum nostris orationibus con-
Eccles. 35. precatio: Dicitur quoque: Oratio humiliantis se, nubes penetrat. Et regius propheta David ait: Respexit Deus in orationem humilium: & non spreuit preces eorum. Nonneque patietur repulsam illius oratio, qui priorum sibi scius delictorum, timens diuinam offensam, ad sanctorum confugit intercessionem: sperans eorum intercessione obtinere quod sibi iuste pertimescit denegari.

C. 2 Cum autem secundo loco proponis. Deus benignior, liberalior: & munificentior sanctis est: igitur superueniendum est interpellare sanctos. Rationis huius imbecillitas in hoc dignoscitur, quod sequeretur ex ea superuacuum esse mortales pro se inuicem precari, quibus benignior & liberalior est Deus. Stolidissimus itaque fuisse ipse Apo-

1. Timo. 2 stulus Paulus in suis epistolis preces exposulans: nec cum tanta sollicitudine debuisset iussisse orationes fieri pro regibus, & alijs in sublimitate constitutis.

3 Si etiam ipse solus ideo rogandus est Deus, quia longe nos plus diligit, quam sancti: postulet igitur esuriens ab eo panem: non a vicino, aut ab amico. Infirmus ipsum aedat, non medicum: & mortaliu quilibet quaerat ab eo lenam tam corporale, quam spirituale, non ab alio. Cum autem istud ratio non persuadeat, nec illud persuadebit.

4 Cum insuper dicas: Christus propositus est nobis aduocatus: cur igitur inuocabimus sanctos: qui eo minus ualent. Dicimus scripturam non seclusisse mediatores aut aduocatos

Ezech. 22 secundarios: imo & docuisse ut est uidere in Ezechiele,

Iob. 42. Iob. Interpellamus enim sanctos, non quia ipsi Christo benigniores sunt aut potentiores: sed quia eorum preces sunt

iores Deo, quàm nostræ: quia etiam tunc sunt quo precatores, sanctus scilicet, & interpellans. Et honos qui Dei amicis exhibetur, etiã in Dei redūdat gloriã: tunc enim res pater honoratur, quando ueneratur eius amicus: ut habet Damascenus. li. 4. ca. 16.

1. ex

Nec existimamus Deū egere auxiliatoribus, in præstādo officio: neque de eius uoluntate diffidimus: sed conscientie nostræ metuemus, qui audimus, dominū per Esaiã tonantem: Cum extenderitis manus uestras, auertam oculos meos à uobis. Et cum multiplicaueritis orationem nō exaudia: Manus enim uestre, sanguine plenæ sunt. Et Salomon ait: Qui declinat aures suas, ne audiat legē: oratio eius erit execrabilis. Itaq; alios comprecatores assumimus sanctos: ut quod nostris meritis nō ualemus, eorum patrociniō assequamur. Augetur et diuina gloria, si multi sunt precatores.

Esa. 1.

Proue. 28.

Tandem inquis, Nullum sanctorum patrum aut Apostolorum, docet scriptura sanctos interpellasse: sed solū Deum adisse comperimus. Huius assumpti imbecillitatem uel in hoc perspicies, quòd non omnia dicta & facta patrum & Apostolorum, imò nec ipsius Christi scripta sunt: testificante hoc dilectissimo Ioāne: Multa (inquit) fecit Iesus (quinimo & docuit) quæ nō sunt scripta, quæ si scriberentur per singula, nec ipsum arbitror mūdū capere posse eos qui scribendi sunt libros. Esto non interpellauerint ueteres patres, aut Apostoli mortuos: quare nō licebit nobis interpellare? Quos enim interpellamus, ipsi sunt Apostoli, & eorum sequaces: Nec erant Apostolorum tempore patres noui testamenti beatitudine fruētes, qui modo. Creuit enim paulatim christiana religio in multis.

Ioan. ulti.

Præterea omnia omni tpe, aut omnibus non cōueniunt.

DE INVOCAT. SANCT.

Valde enim offecisset, si quempiam mortalium uita fuerat, tunc precati fuissent. Nam rudis ille populus in idololatria procliuus, uel idololatriis conuersus, eum interpellatum tantquam Deum adorasset: qui aestimauit quosdā uita sanctos in deos translatos. At iam cognito Christo, propagato per Apostolos euāgelio: mox per apostolicos uiros, Apostolorumque successores, interpellandos sanctos testata sunt, et facta, et facta uetustissimorum patrum. Gratumque declarauit Deus eorum suffragiū, dum ad eorum preces uotiuos compotes effecit. Hinc legitur diuus Seruatius Christo sanguine iunctus, missus esse ab episcopis Gallie ad urbi, ad sepulchra Apostolorum, Petrum & Paulum interpellatus. Vide quae supra habentur lib. 9. ar. 4. August. quoque lib. 9. confes. cap. 3. sic ait, Nebridium carne soluisi, & uic ille uiuit, in sinu Abrahae. Iam nō ponit aurem ad os meum, sed spiritale os ad ad fontem suum: & bibit quantum potest sapientiam pro auiditate sua, sine fine felix. Nec sic eum obtror inebriari ab ea, ut obliuiscatur mei: cum tu domine quem potat ille, nostri sis memor. Articulus. 13.

RHET.

Matt. 22.

Ioan. 15.

Quid censes securius, ad Christum fiducia bonitatis concurrere, qui ait: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis: & ego reficiam uos. Et iterū: Siquid petieritis patrē in nomine meo, dabit uobis. An ad sanctorum patrocinia conuolare, deserto Christo?

THEO.

Si ideo solus conueniendus est Christus, quia ait: Venite ad me omnes, qui laboratis, &c. Qua fronte Paulus postulat, se Romanorum precibus adiuuari, dicens: Obsecro uos, per dominum Iesum christum, ut adiuuetis me in orationibus uestris pro me ad Deum, ut liberer ab infidelibus

In Iudæa. Quæ fiducia ad eorum conuolant præsidia, qui se de proprijs miserijs non sufficiunt expedire: & non magis ad Christum conuolant? Tu tibi persuasum habes, nos Deum excludere, dum sanctos interpellamus: procul hoc est à ueritate. Sic enim sanctos interpellat ecclesia: ut Deum & Christum eius exorabile reddat. Cumq; sanctorum patrocinia postulamus, non Deum deserimus: sed cum ipsis ad communem dominum pro auxilio recurrimus, ut iam nõ sit unus precator, sed plures. Sicut Adonias olim optas 3. Reg. 2. sibi matrimonium cum Abisac Sunamite, Bersabee, matrẽ Salomonis conuenit, sperans eius patrocinio quod optabat assequi. Vterque Salomonem regem adiit: Adonias uidelicet & Bersabee, & utriusque communis apud Salomonem fuit oratio.

Hic itaque ecclesiæ ritus non aspernandus uidetur, quæ aliquando tota fiducia Deum conuenit: aliquando quasi conscientie formidans, sanctos cum humilitate interpellat: quemadmodum est uidere in letanijs, ubi primum plena confidentia exoratur pater, filius, & spiritus sanctus: deinde ad patrocinium itur sanctorum: demum iterata fit ad Deum precatio. Hoc intuemur & in ecclesiæ collectis, & hanc gratia exempli asseramus. Concede misericors Deus, fragilitati nostræ præsidium: ut qui sanctæ Dei genitricis memoriam agimus, intercessionis eius auxilio à nostris iniquitatibus resurgamus. Per Christum dominum nostrum. Ibi diuina clementia exoratur: deinde uirginis intercessio imploratur: ut postulata largiantur, per Christum dominum nostrum.